

Občané o způsobu volby, pravomocích a postavení prezidenta republiky I.

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2005</i>
Otázky:	<i>PI. 7, PI. 8, PI. 9, PI. 41</i>
Termín terénního šetření:	<i>18. – 25. dubna 2005</i>
Počet respondentů:	<i>1060</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>31. 5. 2005</i>
Zpracoval:	<i>Daniel Kunštát</i>

V dubnovém šetření se CVVM SOÚ AV ČR obšírně věnovalo názorům veřejnosti na postavení prezidenta v politickém systému České republiky. Tato tisková informace prezentuje první část zjištěných výsledků (včetně srovnání s předešlými šetřeními), druhá část bude publikována 2. 6. 2005.

Všech respondentů jsme se nejprve zeptali na to, jaký způsob volby prezidenta je podle jejich mínění nejvhodnější pro Českou republiku¹ (viz tabulka 1).

Tab. 1: **Kdo by měl volit prezidenta? (v %)**

	Duben 2002	Únor 2004	Duben 2005
parlament	20	16	23
širší shromáždění volitelů	12	11	11
všichni voliči	57	68	57

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

U veřejnosti jako celku i u všech významně zastoupených dílčích skupin populace je nejčastějším názorem, že prezidenta republiky by měli volit všichni voliči. Pro tento způsob volby se celkem vyslovilo 57 % dotázaných. Necelá čtvrtina respondentů (23 %) považuje za nejvhodnější stávající způsob volby prezidenta parlamentem, 11 % vidí jako optimální volbu prostřednictvím nějakého širšího sboru volitelů. Ze srovnání s loňským šetřením vyplývá, že přímá volba má v současné době poněkud méně zastánců (v únoru 2004 šlo o 68% respondentů). Naopak vzrostl podíl těch, kteří se vyslovili pro volbu parlamentem (z 16 % v loňském roce na současných 23 %).

¹ Otázka: „Který z běžně užívaných způsobů volby prezidenta je podle Vás nejvhodnější? Volba parlamentem, tj. poslanci a senátory současně, volba širším shromážděním volitelů (např. poslanci, senátory a krajskými zastupiteli), nebo volba všemi voliči?“

Šetření se dále zabývalo tím, jaký typ osoby je podle mínění veřejnosti nejvhodnější pro výkon funkce prezidenta republiky² (viz tabulku č. 2).

Tab. 2: **Osoba vhodná pro výkon funkce prezidenta (v %)**

	Duben 2002	Únor 2004	Duben 2005
člověk mimo politiku	19	12	19
politik mimo strany	37	35	41
člen strany	4	6	5
předseda strany	2	1	1
nezáleží na tom	32	41	30

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Výsledky ukazují, že největší část občanů (41 %) považuje za nejvhodnějšího kandidáta pro výkon funkce prezidenta republiky osobu stojící mimo politické strany, přičemž asi pětina (19 %) dokonce preferuje člověka, který nikdy nebyl v politice. Stranického kandidáta za optimální variantu naopak pokládá 6 % dotázaných, a to včetně 1 % těch, kteří za nevhodnější osobu považují předsedu politické strany. Asi třetina (30 %) dotázaných vyjádřila mínění, že nesejde na tom, zda uchazeč o post prezidenta republiky je či není spojen s některou politickou stranou.

Další část výzkumu se obecně zaměřila na rozsah pravomocí prezidenta republiky³ (viz tabulku č. 3).

Tab. 3: **Pravomoci prezidenta by měly být... (v %)**

	Duben 2002	Únor 2004	Duben 2005
rozšířeny	11	32	25
zachovány	41	52	56
zúženy	35	9	11

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Více než polovina dotázaných (56 %) zastává názor, že by pravomoci prezidenta měly být zachovány ve stávajícím rozsahu. Přesně čtvrtina respondentů se vyslovila pro rozšíření prezidentských pravomocí, podle asi desetiny (11 %) oslovených občanů by naopak měly být zúženy. V porovnání s loňským šetřením je zřejmé, že mírně ubylo příznivců rozšíření pravomocí prezidenta – v loňském roce dané stanovisko zastávala bezmála třetina dotázaných, v současné době se jedná o čtvrtinu.

² Otázka: „Jaký typ osoby je podle Vás nejvhodnější pro vykonávání funkce prezidenta? Člověk, který nikdy nebyl v politice, politik, který není členem žádné strany, člen politické strany, předseda politické strany, nebo na tom nezáleží?“

³ Otázka: „Myslíte si, že by měly být pravomoci prezidenta rozšířeny, zúženy, nebo by měly zůstat tak, jak je tomu nyní?“

Dále nás zajímalo, zda by se prezident podle mínění veřejnosti měl věnovat spíše řešení konkrétních problémů či obecnějším otázkám⁴ (viz tabulku č. 4).

Tab. 4: **Jakým otázkám se má prezident věnovat? (v %)**

	Únor 2004	Duben 2004
Měl by se trvale věnovat řešení konkrétních otázek	42	41
Měl by se věnovat řešení konkrétních otázek, ale jen ve výjimečných případech	34	36
Měl by se věnovat obecnějším otázkám morálky a podobně	21	21

Poznámka: Dopočet do 100% tvoří odpovědi „nevím“

Největší podíl respondentů (41 %) se domnívá, že český prezident by se měl věnovat řešení konkrétních otázek. Další více než třetina občanů soudí, že by se měl těmito otázkami zabývat pouze ve výjimečných případech. Necelá pětina dotázaných pak vyjádřila názor, že prezident se má zabývat především obecnějšími otázkami politické kultury, morálky a podobně.

⁴ Otázka: „Má podle Vás prezident republiky zasahovat do řešení konkrétních problémů, nebo se má spíše věnovat obecnějším otázkám politické kultury, morálky a podobně? Měl by se trvale věnovat i řešení konkrétních otázek, měl by se jim věnovat, ale jen ve výjimečných případech, nebo by se měl věnovat obecnějším otázkám morálky a podobně?“